

LAUSUNTO HÄMEENLINNAN HALLINTO-OIKEUDELLE (319/03.04.04.04.24/2025)

Hämeenlinnan hallinto-oikeus pyytää Ruoveden kunnan ympäristölautakunnan lausuntoa Virtain-Ruoveden luonnonsuojeluyhdistys ry:n tekemästä valituksesta, joka koskee lautakunnan 12.12.2024 § 90 myöntämää maa-aineslupaa. Lupa myönnettiin Landlady Oy:n kiinteistölle 702-416-0001-0189, Siikasora, hiekan ja soran ottamiseksi kymmeneksi vuodeksi. Ottamisalue on kooltaan 9,9 ha ja kokonaisottomäärä ottomäärä 300 000 m³.

Suomen luonnonsuojeluliiton Virtain-Ruoveden yhdistyksen vaatimus on, että lupa olisi peruttava maa-aineslain 3 §:n, ympäristönsuojelulain 17 § ja 49 §, luonnonsuojelulain 64 a § ja 65 § sekä lain merienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 1 §:n perusteella.

Virtain-Ruoveden luonnonsuojeluyhdistyksen vaateina lisäksi on muun muassa, että luvanhakijan tulee hakea toiminnalleen vesilain mukainen lupa toimiessaan pohjavesialueella, Siikakankaan arvokkaan pohjavesialueen ja luonnon turvaamiseksi alueelle tulisi tehdä kattava YVA-selvitys sekä lupamääräyksiin tulee lisätä vaatimus pohjaveden tarkkailuputkien ja tarkkailun lisäämisestä.

Ruoveden ympäristölautakunta pitää valitusta aiheettomana ja kverulanttina.

Maa-aineslupa on myönnettävä, ellei sille ole Maa-aineslain (1981/555) 3 §:ssä esitettyjä esteitä.

Maa-aineslain 3 §:ssä mainittu maisemakuvan pilaaminen on arvioitu jo ottoalueen aiemman lupamenettelyn yhteydessä.

Pohjaveden pilaamisen ehkäisemiseksi (YSL 17 §) on lupaehdoissa vaatimus neljän metrin suojakerrosta pohjaveden pinnan ja alimman ottotason väliin. Pohjaveden asemaa muuttavaa kaivua ei sallita eikä pohjaveden laatuun ja korkeustasoon saa aiheuttaa muutoksia. Pohjaveden pinnantasoa ja laatua seurataan säännöllisesti.

Virtain-Ruoveden luonnonsuojeluyhdistyksen valituksen tekstiä:

"Hakemuksessa pohjavesiasiat on selvitetty puutteellisesti, eikä hakemuksen perusteella voi luotettavasti arvioida hankkeen vaikutuksia pohjavedelle. Hakemuksen mukaan hankealueen pohjaveden virtaussuuntia ei ole selvitetty eikä alueella olevasta tarkkailuputkesta otetuista pohjavesinäytteistä ole tehty vesianalyyskejä pohjaveden laadun selvittämiseksi tällä alueella".

Tieto vesinäytteiden analyysien puutteesta on virheellinen. Landlady Oy, samoin kuin kolme muuta yritystä, joiden maa-ainesten ottotoiminta ja ottamisluvat sijoittuvat samalle alueelle, ovat toimittaneet vesinäytteiden analyysit sekä pinnantasoon tarkkailut asianmukaisesti vuosittain.

Ruoveden kunnan pohjavesiensuojelusuunnitelmassa vuodelta 2021 on molempien pohjavesialueiden kohdalla maininta virtaussuunnista, Jäminkipohjan (0470201)

pääsuunta on luoteiseen ja Siikakankaan (0470211) eteläosa virtaa pohjoiseen ja pohjoisosa itään.

Ottamissuunnitelmaa voidaan pitää osana toiminnanharjoittajan toiminnanohjausta, johon yritys on sitoutunut, joten jokaista esiin tulevaa asiaa ei ole tarve toistaa lupaehdoissa.

”Jotta maa-ainesten ottamisesta ei aiheutuisi haitallisia vaikutuksia pohjaveden laatuun ja määrään, tulee mahdollisten uusien alueiden käyttöönotto tapahtua vasta silloin, kun käytöstä poistuneet ottamisalueet on saatu jälkihoidettua siinä määrin, etteivät ne enää aiheuttavaa riskiä alueen pohjavedelle”.

Luonnonsuojeluyhdistyksen näkemyksen mukaan otto on runsasta ja tapahtuu suunnittelemattomasti pala palata nakertaen. Siikanevan alueelle sijoittuu useampi maa-ainesten ottoalue, mutta alueen rikkonaisuutta lisää hallintovalitukset jatkoluista. Ottamistoiminta keskeytyy vuosiksi, alueet ovat avoimina pidempään ja maisemointi viivästyy. Kestävän kehityksen mukaista olisi hyödyntää jo aloitetun ja kuoritun ottoalueen soravarat kokonaisuudessaan ja maisemoida asianmukaisesti mahdollisimman pian, jolloin muodostuva kasvillisuus osaltaan suojaa pohjavettä.

Valituksen yhteenvedossa on maininta, että Siikanevan alueelle tulisi tehdä YVA-arviointi ennen kuin uusia maa-aineslupia myönnetään. Keväällä/kesällä 2022 viiden eri maa-aineslupahakemuksen yhteydessä Siikanevalla tehtiin kartoitus YVA-arvioinnin tarpeellisuudesta, jonka tulos oli, että YVA-arvioinnille ei nähty tarvetta.

Valituksessa on laskettu kantatie 66:n länsipuolella merkittyjen maa-ainesten ottoalueiden kokonaispinta-alat yhteen Maanmittauslaitoksen karttapaikalta ja saatu tulokseksi noin 62,47 ha. Toiminta-alueiden kokonaispinta-alaa summattaessa on huomioitava, että varsinainen ottamisalue on ottoaluetta pienempi.

Lausunnossaan 28.10.2024 Pirkanmaan ELY-keskus (PIRELY/7340/2015) toteaa mm.

*”Hankealueelta on aikaisempaa lupaa varten tehty luontoselvitys vuonna 2014. Selvityksessä hankealueelta ei havaittu uhanalaista tai muuta huomionarvoista lajistoa tai luontotyyppejä. Hankealueen puustoinen osa kasvaa nuorta männikköä. Luontoselvitys on jo melko vanha, **mutta sen voidaan katsoa kuvaavan alueen nykytilaa riittävästi.**”*

”Aiemman lupahakemuksen yhteydessä ELY-keskus on katsonut, ettei hankkeella ole todennäköisesti sellaisia vaikutuksia, joista tulisi laatia luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen Natura-arviointi (Pirkanmaan ELY-keskuksenlausunto 26.6.2014). Hankealueen ja Natura-alueen väliin jää puustoinen vyöhyke, joka estää pölyn leviämistä ja soranoton vesitalousvaikutukset eivät todennäköisesti ulotu Natura-alueelle.”

Valituksessa mainitaan Pirkanmaan vesihuollon kehittämissuunnitelma, jossa Siikanevan hyödyntäminen on mainittu yhtenä vaihtoehtona Tampereen tai sen kehyskuntien vedenhankinnassa. Huomioiden välimatka ja Ruoveden eteläpuolisten kuntien pohjavesivarannot Siikanevan 2E-luokan pohjavesialueen käyttö Tampereen vedenhankinnassa on niin teoreettinen, ettei tämä voi olla este jo käytössä olevien maa-ainesten ottoalueiden jatkokäyttöä.

Vaade vesilain mukaisesta luvasta on toimijoiden tasavertaisuuden vuoksi kohtuuton, sillä muilta Siikannevan alueella maa-ainesluvan haltijoilta ei ole vaadittu eikä heillä ole vesilain mukaista lupaa aluehallintovirastolta.

Virtain-Ruoveden ympäristönsuojeluyhdistys ei jättänyt muistutusta tai ilmaissut mielipidettään lupahakemuksesta, sen ollessa kuulutuksella 4.8.–6.9.2024. Tällöin lupaehdoin olisi voinut mahdollisesti tehdä jotain tarkennuksia yhdistyksen huomauttamiin seikkoihin sekä vastineessaan toiminnanharjoittaja olisi voinut tarkentaa ottamissuunnitelmaansa.

Ruoveden kunnan ympäristölautakunnan näkemyksenä on, että ottamissuunnitelman ja lupamääräysten mukainen toiminta ei muodosta niin suurta ympäristöpilaantumisen riskiä, ettei maa-ainesluvalle voisi myöntää jatkoa.